

Jón Kalman Stefánsson
Letné svetlo a potom príde noc

Artforum, 2014

preklad: Zuzana Stankovitsová

• 20

(...) Ešte stále existujú ľudia, ktorí si dajú námahu napísať list. A tým myslíme pekne po starom; napísať slová na papier alebo ich naťukať na počítači a potom vytlačiť, vložiť do obálky a ísť na poštu, hoci prijímateľ list dostane v najlepšom prípade nasledujúci deň, často však až oveľa neskôr. Neznamená to, že urputne lipneme na stratenom svete, nie je to náš prehnaný konzervativizmus, snaha rozduchať chladnúcu pahrebu? Zvykli sme si na rýchlosť, iba naťukáme slová do počítača, stlačíme tlačidlo a okamžite dorazia do cieľa. To je svižnosť. Načo potom posielat listy poštou, na také slimačie tempo vôbec nemáme trpezlivosť – veď načo sa viezť na voze, keď máme auto? Lenže slová v počítači zmiznú, pohltí ich ničota, zostanú uväznené v starých programoch, vymažú sa, keď sa počítač zrúti, a naše myšlienky a odpovede sa vyparia do vzduchu. O sto rokov, tobôž o tisíc, o našej existencii nikto ani len nebude tušiť. Nám by to, samozrejme, mohlo byť jedno, žijeme tu a teraz, nie o sto rokov, no občas sa stane, že naďabíme na starý list, niečo sa v nás pohne a nám sa zdá, že sme zacítili vlákno, ktoré sa od nás odvíja a stráca sa v minulosti, a pomyslíme si: hľa, vlákno, čo spája casy: (...)

Listy, ktoré si posielame e-mailom, v priebehu niekoľkých rokov zaniknú a nás zožiera pomyslenie, pocit, že tým pretneme vlákno; ešte stále sa bude odvíjať od nás, no nebude viesť nikam, vytvoríme medzeru, ktorá zostane navždy prázdna. V prvom rade chceme zostať verní našej vlastnej dobe, nie nejakej pomyslenej budúcnosti, ale predsa nás zožierajú výčitky svedomia, akoby sme páchali zločin. V hromadení výčítiek svedomia sme, mimochodom, majstri. Vyčítame si, že málo čítame, nemáme dosť času pohovárať sa s priateľmi, trávime primálo času s deťmi, so staršími. Neustále sa hýbeme namiesto toho, aby sme si na chvíľu sadli, započúvali sa do zvuku dažďa, vypili kávu, zohriali niekomu prsia. A nikdy nepíšeme listy.

• 31

Najťažšie okovy si človek často všimne až vtedy, keď sa z nich vymaní.

• 53

(...) Hrdinovia v každom období odzrkadľujú spoločnosť, ktorá ich vytvorila, (...) svojím spôsobom vystihujú aktuálnu situáciu. Pred polstoročím nimi boli astronauti, videli sme v nich veľkosť ľudského ducha, predstavovali moc vedy, nové svety, ba aj odvahu, ale netvrdíme, že vtedajšia doba sa týmto všetkým vyznačovala, práve naopak, symboly sú vždy veľmi zjednodušené, no predsa – hrdinovia každej doby svojím spôsobom vystihujú aktuálnu situáciu, naše myšlienky, sny a nádeje, hrdina je maximom, majákom, ktorým sa môžeme riadiť, opora v protivetre, človek potrebuje hrdinu, má to v povahe (...).

• 113

(...) Ak sa vôbec dá hovoriť o nejakom spoločnom základe západnej spoločnosti, tak je to Ježišovo poslanstvo, no predsa zo dňa na deň žijeme, ani čo by sme o ňom nikdy nepočuli.

- 172

(...) Netreba povedať veľa, dôležité je zvoliť správne slová (...).